

Verzonken kosten

Berovingsprobleem

Externe effecten

Prisoners dilemma
(gevangenenprobleem)

Meeliftersgedrag

Nash-evenwicht

Zelfbinding

Pareto-optimaal

Berovingsprobleem

... Wanneer partij A een specifieke investering doet, maar afhankelijk is van partij B voor het terugverdienen van die investering, kan B (door heronderhandeling) A beroven van (een deel van) de opbrengst. Dit kan A er zelfs van weerhouden om te investeren.

💡 Bijvoorbeeld A bouwt een hotel in nieuw te ontwikkelen skigebied, maar is van de gemeente afhankelijk voor ontwikkeling van dat gebied (en dus bezoekers hotel).

👁️ verzonken kosten

Verzonken kosten

... Kosten van een specifieke investering. Deze kosten kunnen alleen terugverdiend worden met dit doel.

Voor beslissingen om door te gaan met een project moet je niet (meer) kijken naar verzonken kosten. Alleen naar de extra kosten en opbrengsten in de toekomst.

💡 Bijvoorbeeld de aanschaf van een machine die nodig is voor één bepaald project.

👁️ berovingsprobleem

Prisoners dilemma

... spelsituatie waarbij het Nash-evenwicht niet de optimale uitkomst is.

winst per dag		Burger King	
		Geen prijsverlaging	Wel prijsverlaging
Mc Donalds 🍔	Geen prijsverlaging	€ 1.150 ; € 1.550	€ 1000 ; € 1.600
	Wel prijsverlaging	€ 1.200 ; € 1.300	€ 1.100 ; € 1.500

Optimaal Nash-evenwicht

Externe effecten

... onbedoelde bijwerking van productie of consumptie die de welvaart van een anderen dan de veroorzaker (positief / negatief) beïnvloedt.

... effect dat niet in de prijs is opgenomen.

💡 Bijvoorbeeld: milieuvervuiling (negatief) of extra omzet horeca bij voetbalwedstrijd (positief)

👁️ maatschappelijke kosten

Nash-evenwicht

... spelsituatie waarbij geen enkele speler zijn eigen uitkomst kan verbeteren door een andere keuze te maken.

winst per dag		Burger King	
		Geen prijsverlaging	Wel prijsverlaging
Mc Donalds 🍔	Geen prijsverlaging	€ 1.150 ; € 1.550	€ 1000 ; € 1.600
	Wel prijsverlaging	€ 1.200 ; € 1.300	€ 1.100 ; € 1.500

Nash-evenwicht

Meeliftersgedrag

... wanneer iemand (gratis) kan profiteren van de aankoop/inspanning van een ander.

💡 Bijvoorbeeld wanneer een weknemer, zonder dat hij lid is van een vakbond, profiteert van de loonstijging die de vakbond heeft weten uit te onderhandelen.

Pareto-optimaal

... situatie waarbij niemand erop vooruit kan gaan, zonder dat iemand anders erop achteruit gaat.

winst per dag		Burger King	
		Geen prijsverlaging	Wel prijsverlaging
Mc Donalds 🍔	Geen prijsverlaging	€ 1.150 ; € 1.550	€ 1000 ; € 1.600
	Wel prijsverlaging	€ 1.200 ; € 1.300	€ 1.100 ; € 1.500

Optimaal

Zelfbinding

... vrijwillig afwijken van de dominante strategie om zo de uitkomst van een spelsituatie te beïnvloeden.

- Vaak om gevangenendilemma te doorbreken.
- Niet houden aan zelfbinding leidt tot reputatieschade.
- Zelfbinding is alleen succesvol als deze geloofwaardig is.

Collectieve goederen

Dominante strategie

Individuele goederen

Loonstarheid

**Maatschappelijke
kosten**

Organisatiegraad

Arbeidsmarkt
(krap & ruim)

Loon-prijsspiraal

Dominante strategie

... wanneer een speler, ongeacht wat de ander doet, steeds kiest voor dezelfde actie.

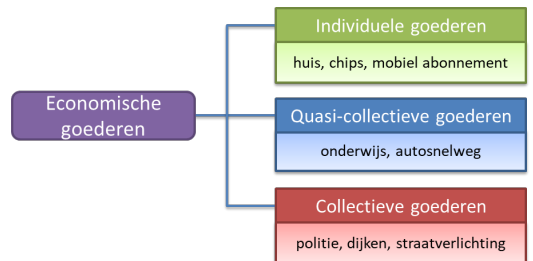
Bijvoorbeeld:

winst per dag		Burger King	
		Geen prijsverlaging	Wel prijsverlaging
Mc Donalds	Geen prijsverlaging	€ 1.150 ; € 1.550	€ 1000 ; € 1.600
	Wel prijsverlaging	€ 1.200 ; € 1.300	€ 1.100 ; € 1.500

Beide spelers hebben dominante strategie: altijd kiezen voor 'wel prijsverlagen'.

Collectieve goederen

... goederen die niet splitsbaar zijn in individueel leverbare eenheden. Collectieve goederen worden geleverd door de overheid en betaald met belastinggeld.

Loonstartheid

... betekent dat lonen op korte termijn niet/traag reageren op veranderingen op de arbeidsmarkt.

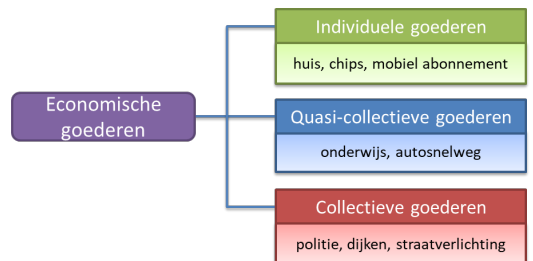

Oorzaak: lonen komen veelal tot stand door onderhandeling en worden dan vastgelegd in contracten met een bepaalde looptijd.

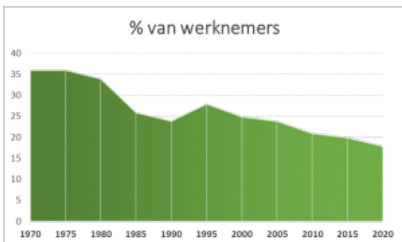
Individuele goederen

... goederen die gesplitst kunnen worden in individuele eenheden. De gebruiker moet betalen voor het gebruik ervan.

Organisatiegraad

... hoeveel procent van het totale aantal werknemers lid is van een vakbond.

meelifersgedrag

Maatschappelijke kosten

... kosten voor de maatschappij als geheel.

Dus de private kosten plus alle kosten die samenhangen met negatieve externe effecten.

Loon-prijsspiraal

... bij een loon-prijsspiraal drijven loonstijgingen en prijsstijgingen elkaar op.

Arbeidsmarkt (krap & ruim)

... geheel van vraag naar- en aanbod van de productiefactor arbeid.

VRAAG: werkgelegenheid (bedrijven)
AANBOD: beroepsbevolking (personen)

KRAPPE ARBEIDSMARKT
als er weinig werkloosheid is en relatief veel openstaande vacatures

RUIME ARBEIDSMARKT
als er veel werkloosheid is en weinig openstaande vacatures